

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ «КАРПАТСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Навчально-науковий Юридичний інститут

Кафедра конституційного, міжнародного та
адміністративного права

КНИШ ВІТАЛІЙ ВАСИЛЬОВИЧ

МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ПРАВО ТА ПРАВО ЄС

(методичні вказівки для підготовки до семінарських занять студентів
денної форми навчання)

Освітня програма «Міжнародне та європейське право»

УДК 34 [4:341.215.2]

ББК 67.51

Кн 53

Кн 53 Книш В.В. Міжнародне публічне право та право ЄС: методичні вказівки для підготовки до семінарських занять студентів денної форми навчання за освітньою програмою «Міжнародне та європейське право» [текст]. Івано-Франківськ: навчально-науковий юридичний інститут Карпатського національного університету імені В. Стефаника, 2025. 82 с.

Методичні вказівки розроблені на основі навчального плану Навчально-наукового Юридичного інституту «Карпатський національний університет імені Василя Стефаника і призначений для проведення семінарських занять з курсу «Міжнародне публічне право та право ЄС».

В даних методичних вказівках прописані рекомендації для підготовки кожної з тем спецкурсу, література та нормативно-правові акти, завдання до семінарських занять, завдання казуси, перелік контрольних запитань та інші наукові джерела, що сприятиме поглибленому вивченню та засвоєнню відповідних тем.

Методичні вказівки з дисципліни «Міжнародне публічне право та право ЄС» призначені для студентів, магістрів, аспірантів та викладачів

©Книш В. В., 2025 рік

© арпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2025

Зміст

Вступ

7

Тема 1. Поняття, сутність і система міжнародного права	10
Тема 2. Норми і принципи сучасного міжнародного права. Співвідношення норм міжнародного права і національного права	11
Тема 3. Суб'єкти міжнародного права	14
Тема 4. Відповідальність у міжнародному праві	15
Тема 5. Мирні засоби вирішення міжнародних спорів. Співробітництво держав у боротьбі зі злочинністю	17
Тема 6. Право міжнародних договорів	19
Тема 7. Право зовнішніх зносин	21
Тема 8. Міжнародне гуманітарне право (Права людини і міжнародне право)	25
Тема 9. Міжнародне право в період збройних конфліктів	27
Тема 10. Територія в міжнародному праві	29
Тема 11. Міжнародне морське право	31
Тема 12. Міжнародне космічне і повітряне право	32
Тема 13. Міжнародне економічне право	33
Тема 14. Міжнародне екологічне право	35
Тема 15. Європейське співтовариство та Європейський Союз. Правовий статус держав-членів ЄС	37
Тема 16. Основні похідні та неписані джерела права ЄС. Дія норм права ЄС	38
Тема 17. Європейський парламент та Рада Європейського Союзу	39

Тема 18. Європейська комісія. Судові органи ЄС. Допоміжні інституції ЄС	40
Тема 19. Основні свободи внутрішнього ринку Європейського Союзу	41
Тема 20. Європейська політика сусідства	42
Тема 21. Митне та податкове право ЄС. Торгове право ЄС	42
Тема 22. Трудове і соціальне право Європейського Союзу	43
Тема 23. Захист прав людини в ЄС. Право зовнішніх зносин ЄС	44
Перелік джерел, рекомендованих для опрацювання тем курсу	45

Вступ

Метою дисципліни «Міжнародне публічне право та право ЄС» є формування у студентів цілісного уявлення про міжнародне право як особливу систему права, його структуру, предмет і суб'єктів, джерела та основні галузі; надання необхідних знань національних і міжнародно-правових актів, умінь та навичок правильного їх застосування; формування вмінь і навичок роботи з нормативно-правовими документами, їх грамотну класифікацію, вміння правильно використовувати юридичні терміни; формування наукового світогляду; визначення проблем, що виникають при його застосуванні та шляхи їх усунення.

Таким чином, метою навчальної дисципліни є аналіз та вивчення принципів та норм, які регулюють відносини між державами, міжнародними організаціями та іншими суб'єктами міжнародного права.

Розширення участі України в міжнародних відносинах, насамперед внаслідок інтеграційних європейських та євроатлантичних напрямків зумовлює необхідність вивчення та впровадження в життя сучасних міжнародних стандартів через вдосконалення національних механізмів та створення сприятливих умов для імплементації.

Завдання навчальної дисципліни «Міжнародне публічне право та право ЄС» полягає в системному і комплексному підході до вивчення суті і змісту міжнародно-правових явищ, визначення їх ролі і місця

в системі сучасних міжнародних відносин.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Міжнародне публічне право та право ЄС» є: опанування студентами теоретичною і нормативною базою міжнародного публічного права; вміння застосовувати на практиці теоретичні знання з міжнародно-правових питань, що постають у сфері сучасних міжнародних відносин; засвоєння студентами концептуальних основ походження та сутності міжнародного публічного права; вивчення системи джерел міжнародного публічного права; дослідження співвідношення міжнародного публічного та національного права; формуванні у студентів розуміння інституціональної міжнародного публічного права; дослідження галузей міжнародного публічного права.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- особливості предмета сучасного міжнародного права;
- місце міжнародно-правових норм у системі нормативного регулювання;
- особливості системи та джерела сучасного міжнародного права;
- співвідношення міжнародного і національного права;
- особливості міжнародного морського, космічного, повітряного, гуманітарного права, права зовнішніх зносин, міжнародних організацій, міжнародних договорів і т.д.;

- особливості міжнародної правосуб'єктності держави, міжнародних організацій, індивіда;

- універсальні правові акти про міжнародні договори, правонаступництво держав, визнання урядів, права народів і націй, що борються за свої права, положення щодо захисту прав людини, міжнародного гуманітарного права і міжнародного кримінального права;

- положення та практику діяльності України стосовно втілення принципів і загальновизнаних норм міжнародного права на міжнародній арені, виконання нашою державою своїх зобов'язань у відносинах між суб'єктами.

вміти:

- користуватися міжнародно-правовими актами, спрямованими, зокрема на боротьбу зі злочинністю у міжнародному праві, на захист прав людини в умовах позбавлення волі тощо;

- користуватися Конституцією та законами України, двосторонніми договорами, актами міжнародних організацій;

- застосовувати положення міжнародно-правових угод за участю України;

- тлумачити норми міжнародно-правових договорів за участю України у випадку існування її національних нормативних актів.

**Плани семінарських і практичних занять
з навчальної дисципліни
«Міжнародне публічне право та право ЄС»**

**Тема 1. Поняття, сутність і система
міжнародного права (2 год.)**

Ключові терміни та поняття: міжнародне публічне право, предмет міжнародного права, об'єкт міжнародного права, суб'єкт міжнародного права, джерела міжнародного права, структура міжнародного права, система міжнародного права, галузь міжнародного права, інститут міжнародного права, норма міжнародного права етапи розвитку міжнародного права сучасне міжнародне право.

Питання для вивчення:

1. Визначення поняття “міжнародне публічне право”.
2. Об'єкт і предмет, суб'єкти міжнародного права.
3. Система і структура сучасного міжнародного права.
4. Джерела і функції міжнародного права.
5. Основні етапи розвитку міжнародного права.
6. Співвідношення міжнародного права і національної правової системи.

Питання і завдання для самоконтролю:

1. Охарактеризуйте поняття “міжнародне право”, “міжнародне публічне право”.
2. Коли виникло міжнародне право?

3. Назвіть перших дослідників міжнародного права?
4. Які Ви можете виділити етапи розвитку міжнародного права?
5. Що становить предмет і об'єкт міжнародного права?
6. Які спільні та відмінні ознаки властиві міжнародному праву і національній правовій системі?
7. Охарактеризуйте структуру міжнародного права.
8. Які Ви знаєте основні та допоміжні джерела міжнародного права?
9. Проаналізуйте функції міжнародного права і національної правової системи.
10. Розмежуйте особливості міжнародного публічного права і міжнародного приватного права.

Тема 2. Норми і принципи сучасного міжнародного права. Співвідношення норм міжнародного права і національного права (2 год.)

Ключові терміни та поняття: норма міжнародного права, структура міжнародно-правової норми, класифікація норм міжнародного права, норми *jus cogens*, норми-принципи, кодифікація міжнародного права, механізм реалізації норми міжнародного права, принцип міжнародного права, самовизначення народів, територіальна цілісність, суверенітет, права людини, невтручання, непорушність державних кордонів, мирне вирішення міжнародних спорів, міжнародне співробітництво,

виконання міжнародних зобов'язань. імплементація, трансформація, гармонізація, адаптація, рецепція, інкорпорація.

Питання для вивчення:

1. Поняття та структура норми міжнародного права.
2. Ієрархія норм у міжнародному праві.
3. Процес створення норм міжнародного права.
4. Механізм реалізації норм міжнародного права.
5. Поняття та кодифікація основних принципів міжнародного права.
6. Класифікація основних принципів міжнародного права.
7. Основні концепції співвідношення міжнародного і національного (внутрішнього) права.
8. Імплементація норм міжнародного права у національне законодавство

Питання і завдання для самоконтролю:

1. Дайте визначення норми міжнародного права.
2. Класифікуйте норми міжнародного права.
3. Що таке норми “jus cogens”, норми-принципи у міжнародному праві?
4. Який механізм створення норм міжнародного права?
5. Яка відмінність у реалізації норм міжнародного права і норм національної правової системи?
6. Охарактеризуйте основні принципи міжнародного права як імперативні регулятори міжнародно-правових відносин.

7. Які джерела основних принципів міжнародного права Ви знаєте?

8. Які спільні та відмінні ознаки властиві загальним принципам права і основним принципам міжнародного права?

9. Які Ви можете виділити принципи, що стосуються підтримання міжнародного миру і безпеки?

10. Які Ви можете виділити принципи, пов'язані з міжнародним співробітництвом держав?

11. У чому полягають принципи суверенної рівності держав, рівноправності і права народів на самовизначення?

12. Розкрийте зміст принципів невтручання у внутрішні справи, незастосування чи сили погрози силоміць.

13. Охарактеризуйте принципи сумлінного виконання зобов'язань за міжнародним правом, мирного розв'язання міжнародних суперечок.

14. Проаналізуйте Декларацію про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин між державами 1970 р.

15. Що таке примат (пріоритет) норм права?

16. Що таке імплементація, трансформація, гармонізація, адаптація, рецепція, інкорпорація?

17. Які Ви можете виділити етапи (стадії) імплементації норм міжнародного права у національне законодавство?

Тема 3. Суб'єкти міжнародного права (2 год.)

Ключові терміни та поняття: суб'єкт міжнародного права, міжнародна правосуб'єктність, елементи міжнародної правосуб'єктності, види суб'єктів міжнародного права, визнання держави, форми визнання, види визнання, способи визнання, визнання уряду, правонаступництво, види правонаступництва, континуїтет, державоподібне утворення, правосуб'єктність фізичних і юридичних осіб.

Питання для вивчення:

1. Поняття суб'єкта міжнародного права і міжнародної правосуб'єктності.
2. Види суб'єктів міжнародного права.
3. Держави — основні суб'єкти міжнародного права.
4. Інститут визнання в міжнародному праві. Види, форми і способи визнання держав.
5. правонаступництво держав.
6. Правосуб'єктність інших суб'єктів міжнародного права.

Питання і завдання для самоконтролю:

1. Що таке суб'єкт міжнародного права?
2. Дайте визначення міжнародної правосуб'єктності.
3. Виділіть елементи міжнародної правосуб'єктності.
4. Яких Ви знаєте суб'єктів міжнародного права?
5. Виділіть ознаки держави як основного суб'єкта міжнародного права.

6. Охарактеризуйте Україну як суб'єкт міжнародного права.
7. Що таке визнання в міжнародному праві?
8. Які Ви знаєте види, форми і способи визнання держав?
9. Що таке правонаступництво?
10. Порівняйте правосуб'єктність суб'єктів міжнародного права.

Тема 4. Відповідальність у міжнародному праві (2 год.)

Ключові терміни та поняття: поняття міжнародної відповідальності, підстави міжнародно-правової відповідальності, форми міжнародної відповідальності, види міжнародної відповідальності, колективна відповідальність, міжнародні протиправні діяння, класифікація міжнародних протиправних діянь, елементи міжнародного правопорушення, міжнародні злочини, злочини міжнародного характеру, міжнародні правопорушення, міжнародно-правові санкції, індивідуальні санкції, колективні санкції.

Питання для вивчення:

1. Поняття та сутність міжнародно-правової відповідальності.
2. Підстави і наслідки міжнародно-правової відповідальності держав.
3. Види та форми міжнародної відповідальності держав.
4. Обставини, що виключають відповідальність держав.

5. Поняття, склад і суб'єкти міжнародного протиправного діяння.

6. Класифікація міжнародних протиправних дій.

7. Поняття, види та механізм застосування міжнародно-правових санкцій.

Питання і завдання для самоконтролю:

1. Що таке міжнародно-правова відповідальність?

2. Які Ви знаєте підстави міжнародно-правової відповідальності?

3. Виділіть суб'єктів міжнародної відповідальності.

4. Назвіть види і форми міжнародної відповідальності.

5. Перелічіть обставини, що виключають міжнародно-правову відповідальність.

6. У чому полягає міжнародна кримінальна відповідальність фізичних осіб?

7. Які особливості відповідальності міжнародних організацій?

8. Що таке міжнародне протиправне діяння?

9. У чому полягає відмінність міжнародного правопорушення від інших діянь?

10. Наведіть приклади міжнародних злочинів, злочинів міжнародного характеру і міжнародних правопорушень.

11. Що таке міжнародно-правові санкції?

12. Що таке механізм застосування міжнародно-правових санкцій?

13. Наведіть приклади індивідуальних міжнародно-правових санкцій.

14. Наведіть приклади колективних міжнародно-правових санкцій.

15. Розкрийте зміст міжнародної законності і міжнародного правопорядку.

Тема 5. Мирні засоби вирішення міжнародних спорів. Співробітництво держав у боротьбі зі злочинністю (4 год.)

Заняття 1

Ключові терміни та поняття: міжнародний спір, міжнародний конфлікт, міжнародна ситуація, переговори, посередництво, добрі послуги, міжнародна погоджувальна процедура, міжнародна слідча процедура, міжнародна судова процедура, міжнародний арбітраж, консультація, міжнародний трибунал, міжнародне правосуддя.

Питання для вивчення:

1. Поняття та види міжнародних спорів.
2. Міжнародно-правове регулювання мирних засобів розв'язання міжнародних спорів.
3. Переговори, консультації, добрі послуги та посередництво.
4. Міжнародна погоджувальна процедура. Міжнародна слідча процедура.
5. Міжнародна судова процедура. Міжнародний арбітраж.

Питання і завдання для самоконтролю:

1. Що таке міжнародний спір?

2. Як розвивався принцип мирного вирішення міжнародних спорів?

3. Проаналізуйте Конвенцію про мирне вирішення спорів 1907 р., Статут ООН, Декларацію про принципи міжнародного права 1970 р.

4. Які мирні засоби вирішення міжнародних спорів Вам відомі?

5. Що таке переговори і консультації?

6. У чому полягає посередництво та добрі послуги?

7. Розкрийте сутність міжнародної погоджувальної процедури?

8. Розкрийте сутність міжнародної слідчої процедури?

9. Що таке міжнародна судова процедура?

10. Які Ви знаєте міжнародні судові установи?

Заняття 2

Ключові терміни та поняття: боротьба зі злочинністю, форми міжнародного співробітництва держав, напрями боротьби зі злочинністю, транснаціональна злочинність, Інтерпол, Європол, національне бюро, правова допомога, екстрадиція злочинців, двосторонні договори, багатосторонні договори, міжнародні організації по боротьбі зі злочинністю, відмивання грошей, наркобізнес, тероризм, міжнародна законність, міжнародний правопорядок.

Питання для вивчення:

1. Міжнародно-правове забезпечення співробітництва держав у боротьбі зі злочинністю.

2. Форми міжнародного співробітництва держав у боротьбі зі злочинністю.

3. Міжнародна організація кримінальної поліції (Інтерпол). Європол.

4. Правова допомога у кримінальних, цивільних справах.

5. Інститут екстрадиції в міжнародному праві.

Питання і завдання для самоконтролю:

1. Проаналізуйте діяльність міжнародних трибуналів.

2. Що таке Міжнародний суд ООН, Міжнародний трибунал з морського права?

3. Що таке міжнародний арбітраж (третейський суд)?

4. Який механізм розв'язання спорів у міжнародних організаціях?

5. Проаналізуйте посередницькі ініціативи України у врегулюванні конфлікту в Косово.

6. Охарактеризуйте Закон України “Про міжнародний комерційний арбітраж” 1994 р.

7. Виділіть напрями діяльності Економічного суду СНД, Суду ЄС, Європейського суду з прав людини.

Тема 6. Право міжнародних договорів (2 год.)

Ключові терміни та поняття: міжнародна угода, право міжнародних договорів, трактат, конкордат, картель, акт, пакт, меморандум, модус

вівенді, конвенція, декларація, структура міжнародного договору, стадія укладання договору, повноваження ех-офісіо, договірна ініціатива, аутентичність, парафування, правки до договору, застереження, прийняття, приєднання до договору, ратифікація, денонсація, промультгація, депозитарій, недійсність міжнародного договору, *pacta sunt servanta*, анулювання договору, пролонгація міжнародного договору, тлумачення договору, перегляд договору.

Питання для вивчення:

1. Поняття і джерела права міжнародних договорів.
2. Поняття та класифікація міжнародних договорів.
3. Структура і мова міжнародного договору.
4. Основні стадії укладення міжнародного договору.
5. Дія, підстави і порядок припинення дії договорів.
6. Недійсність і тлумачення міжнародних договорів.

Питання і завдання для самоконтролю:

1. Що таке право міжнародних договорів?
2. Назвіть джерела права міжнародних договорів?
3. Що таке міжнародна угода?
4. Наведіть відомі Вам класифікації міжнародних договорів.

5. З яких частин складається міжнародний договір?

6. Якими мовами укладаються міжнародні договори?

7. Перелічіть обов'язкові стадії укладення міжнародного договору.

8. За яких підстав можливо припинити дію договору?

9. За яких умов договір може бути визнано недійсним?

10. Хто має право тлумачити міжнародні договори?

11. Проаналізуйте процес кодифікації права міжнародних договорів.

12. Охарактеризуйте законодавство України про міжнародні договори.

13. У чому полягає аутентичність та парафування тексту договору?

14. На яких стадіях можна вносити застереження і правки до договору?

15. У чому полягає принцип *pacta sunt servanda*?

16. Наведіть приклади довгострокових договорів.

17. Який порядок здійснення денонсації договору?

18. Що таке анулювання договору?

Тема 7. Право зовнішніх зносин (4 год.)

Заняття 1

Ключові терміни та поняття: право зовнішніх зносин, дипломатичне право, консульське право, право

спеціальних місій, органи зовнішніх зносин, ранги дипломатичних представників, класи дипломатичних представників, дипломатичний персонал, дипломатичний корпус, дипломатичні привілеї та імунітети, агреман, вірча грамота, персона non grata, екзекватура, консульський округ, консульська валіза, консульський патент, торгівельне представництво, Надзвичайний і Повноважний Посол, аташе, нунцій, консул.

Питання для вивчення:

1. Поняття та джерела права зовнішніх зносин.
2. Система органів зовнішніх зносин.
3. Дипломатичні представництва: поняття, види, функції.
4. Початок та закінчення дипломатичної місії. Дипломатичні імунітети і привілеї.
5. Консульські представництва: види і функції.
6. Поняття і функції спеціальних місій. Представництва держав при міжнародних організаціях.

Питання і завдання для самоконтролю:

1. Які Ви знаєте джерела права зовнішніх зносин?
2. Перелічіть внутрішньодержавні органи зовнішніх зносин.
3. Назвіть закордонні органи зовнішніх зносин.
4. Які функції дипломатичних представництв?
5. Які види дипломатичних представництв Вам відомі?
6. Що таке дипломатичні імунітети і привілеї?

7. У чому полягає початок та закінчення дипломатичної місії?

8. Які Ви знаєте види консульських представництв?

9. Які функції виконують консули?

10. Що таке консульський апарат?

11. Перелічіть дипломатичні ранги і посади за законодавством України.

12. Який правовий статус представництв держав при міжнародних організаціях?

13. Що таке спеціальна місія?

14. Хто такі нунції?

15. Що таке консульський патент?

16. Що таке консульський округ?

17. Що таке екзекватура?

18. Наведіть приклади постійних і тимчасових місій.

Заняття 2

Ключові терміни та поняття: право міжнародних організацій, Ліга Націй, ознаки міжнародної організації, структура міжнародної організації, Генеральна Асамблея ООН, Рада Безпеки ООН, спеціалізовані установи ООН, НАТО, СОТ, РЄ, ОАД, ОАЄ, ОБСЄ, СНД, ГУУАМ, ОЧЕС, ЄС, установчі документи, закрита міжнародна організація, відкрита міжнародна організація, регіональна міжнародна організація, міжнародна міжурядова організація, міжнародна неурядова організація, міжнародні військові організації, міжнародні спортивні організації, міжнародні економічні організації,

міжнародні фінансові організації, європейський правовий простір, первинне право ЄС, вторинне право ЄС, soft law, *acquis communautaire*.

Питання для вивчення:

1. Поняття та ознаки міжнародних організацій.
2. Види міжнародних організацій.
3. Організація Об'єднаних Націй: система органів, функції, повноваження.
4. Спеціалізовані установи ООН.
5. Характеристика міжнародно-правового статусу НАТО
6. Характеристика міжнародно-правового статусу СОТ.
7. Регіональні міжнародні організації.
8. Правова природа актів міжнародних організацій.

Питання і завдання для самоконтролю:

1. Охарактеризуйте правосуб'єктність міжнародних організацій.
2. Проаналізуйте історію розвитку міжнародних організацій.
3. Що таке міжнародна організація?
4. Які ознаки міжнародної організації?
5. Які функції міжнародної організації?
6. Назвіть головні і допоміжні органи ООН.
7. Як набувається членство в ООН?
8. Проаналізуйте участь України в ООН.
9. Які Вам відомі спеціалізовані установи ООН?

10. Назвіть регіональні міжнародні організації?
11. Що таке ОБСЄ, РЄ, ЄС?
12. Що таке СНД, ГУАМ, ОЧЕС?
13. Які завдання НАТО?
14. Яка структура Європейського Союзу?
15. Перелічіть напрями діяльності Ради Європи.
16. Яка структура і завдання Співдружності Незалежних Держав?
17. Проаналізуйте участь України в регіональних організаціях.
18. Що таке “європейський правовий простір”?
19. Що таке “*acquis communautaire*”?

Тема 8. Міжнародне гуманітарне право (Права людини і міжнародне право) (4 год.)

Ключові терміни та поняття: права людини, природні права людини, міжнародна система захисту прав людини, органи контролю, акти про права людини, дискримінація, механізми захисту прав людини, омбудсмен, національні меншини, економічні права, соціальні права, культурні права, політичні права, громадянські права, індивідуальні права, колективні права.

Заняття 1

Питання для вивчення:

1. Поняття та джерела міжнародного гуманітарного права.
2. Міжнародні стандарти прав та свобод людини.
3. Механізми забезпечення та захисту прав людини.

4. Міжнародні стандарти прав та свобод людини і національне законодавство України.

Питання і завдання для самоконтролю:

1. Що таке природні права людини?
2. Які Ви знаєте види прав і свобод людини?
3. Що таке міжнародні стандарти прав і свобод людини?
4. Перелічіть відомі Вам міжнародно-правові акти з прав людини.
5. Які існують міжнародно-правові органи контролю за дотриманням і захистом прав людини?
6. Проаналізуйте Загальну Декларацію прав людини 1948 р. та інші міжнародно-правові акти у цій сфері.
7. Як співвідносяться міжнародні стандарти прав і свобод людини з Конституцією України?
8. Які Ви знаєте міжнародні механізми забезпечення і захисту прав людини?
9. Виділіть національні механізми забезпечення і захисту прав людини.
10. Який механізм захисту прав людини в рамках ООН?
11. Який механізм захисту прав людини в рамках Ради Європи?

Заняття 2

Ключові терміни та поняття: національна система захисту прав людини, право притулку, статус громадян та підданих, статус іноземців та біженців, біпатриди, апатриди, вимушені переселенці, внутрішньо переміщені особи.

1. Правове становище громадян: міжнародні та національні аспекти.
2. Концепція правового статусу зарубіжних українців.
3. Міжнародно-правовий статус іноземців.
4. Статус апатридів у міжнародному праві.
5. Поліпатризм і біпатризм у міжнародно-правовому регулюванні.
6. Специфіка правового становища біженців.
7. Правовий статус вимушених переселенців.
8. Міжнародно-правовий та внутрідержавний статус внутрішньо переміщених осіб.

Питання і завдання для самоконтролю:

1. Як здійснюється захист прав людини в умовах збройних конфліктів?
2. Як регулюються питання громадянства у міжнародному праві?
3. Який статус іноземних громадян у міжнародному праві?
4. Що таке дискримінація і за якими ознаками вона здійснюється?
5. Що таке право притулку?
6. Яким чином здійснюється захист прав біженців і вимушених переселенців?

Тема 9. Міжнародне право в період збройних конфліктів (2 год.)

Ключові терміни та поняття: збройний конфлікт, види збройних конфліктів, війна, учасник збройних конфліктів, засоби ведення війни, методи

ведення війни, театр війни, добровольці, найманці, парламентарі, шпигуни, комбатанти, некомбатанти, воєнна окупація, воєнний полон, морська війна, нейтралітет, оголошення війни, закінчення війни, воєнні хитрощі, цивільні об'єкти, культурні цінності, військовополонені, капітуляція, мирний договір, угода про перемир'я, мирне цивільне населення, принципи міжнародного гуманітарного права.

Питання для вивчення:

1. Поняття і джерела права збройних конфліктів.
2. Учасники збройних конфліктів.
3. Початок війни і її правові наслідки.
4. Закінчення війни і його правові наслідки.
5. Заборона й обмеження визначених засобів і методів ведення війни.
6. Особливості російсько-української війни: міжнародно-правовий та національний аспекти.

Питання і завдання для самоконтролю:

1. Що таке право збройних конфліктів?
2. Перелічіть джерела права збройних конфліктів.
3. Хто належить до комбатантів?
4. Хто належить до некомбатантів?
5. Проаналізуйте законодавство України про збройні конфлікти.
6. Хто такі найманці?
7. Що таке театр війни?
8. Який порядок оголошення війни?
9. Які правові наслідки оголошення війни?
10. Яким чином здійснюється закінчення війни?

11. Які правові наслідки завершення війни?
12. Назвіть суб'єктів відповідальності міжнародного гуманітарного права.
13. У чому полягає правовий режим воєнної окупації?
14. Як здійснюється захист поранених, хворих і військовополонених?
15. Хто такі добровольці?
16. Хто такі парламентарі?
17. Хто такі шпигуни?
18. Яким чином здійснюється захист культурних цінностей?
19. Перелічіть заборонені засоби і методи ведення війни.
20. Наведіть приклади збройних конфліктів міжнародного і неміжнародного характеру.

Тема 10. Територія в міжнародному праві (2 год.)

Ключові терміни та поняття: територія, класифікація територій, державна територія, міжнародна територія, територія зі змішаним режимом, космічний простір, суверенітет, територіальне верховенство, міжнародно-правовий режим, способи зміни державної території, цесія, плебісцит, референдум, ад'юдикація, анексія, дебелиція, державні кордони, делімітація, демаркація, квазідержавна територія, анклав.

Питання для вивчення:

1. Поняття та класифікація територій.

2. Державна територія, її основні ознаки.
3. Правові підстави та способи змін державних територій.
4. Державні кордони.
5. Міжнародно-правові режими Арктики та Антарктики.
6. Міжнародне морське право: загальна характеристика.
7. Міжнародне повітряне і космічне право: загальна характеристика.

Питання і завдання для самоконтролю:

1. Що таке територія?
2. Які Ви знаєте види територій?
3. Наведіть приклади міжнародної території.
4. Які простори належать до територій зі змішаним режимом?
5. Що таке анклав? Наведіть приклади.
6. Виділіть основні ознаки державної території.
7. Які Ви знаєте правові підстави та способи зміни державної території?
8. Які Ви знаєте неправомірні способи зміни державної території?
9. Дайте визначення державних кордонів.
10. Що таке демаркація державних кордонів?
11. Що таке делімітація державних кордонів?
12. Охарактеризуйте міжнародно-правові режими Арктики та Антарктики.
13. Які особливості міжнародного морського права?

14. Які особливості міжнародного повітряного права?

15. Що таке повітряні коридори?

16. Що таке повітряні свободи?

17. Який порядок здійснення міжнародних повітряних сполучень?

18. Які особливості міжнародного космічного права?

19. Який статус космічних просторів і небесних тіл?

Тема 11. Міжнародне морське право (2 год.)

Ключові терміни та поняття: територія, міжнародне морське право, територіальні води, прилегла зона, відкрите море, континентальний шельф, виняткова економічна зона, міжнародні ріки, каботаж.

Питання для вивчення:

1. Поняття міжнародного морського права, його кодифікація.

2. Внутрішні морські води, територіальні води, прилегла зона.

3. Відкрите море, виняткова економічна зона

4. Континентальний шельф, міжнародний район морського дна.

5. Правовий режим міжнародних рік, проток і каналів.

Питання і завдання для самоконтролю:

1. Що таке морські простори?

2. Які особливості міжнародного морського права?

3. Який правовий режим внутрішніх морських вод?
4. Що таке територіальні води, прилегла зона?
5. Який правовий режим відкритого моря, виняткової економічної зони?
10. Що таке континентальний шельф, міжнародний район морського дна?
11. Який правовий режим міжнародних рік, проток і каналів?

Тема 12. Міжнародне космічне і повітряне право (2 год.)

Ключові терміни та поняття: міжнародне повітряне право, міжнародні повітряні сполучення, повітряні коридори, комерційні права, міжнародне космічне право, небесні тіла, космічні об'єкти, космічні екіпажі, недержавна космічна діяльність.

Питання для вивчення:

1. Поняття і джерела міжнародного повітряного права.
2. Правове регулювання міжнародних повітряних сполучень.
3. Поняття і джерела міжнародного космічного права.
4. Міжнародно-правовий режим космічного простору та небесних тіл, космічних екіпажів.

Питання і завдання для самоконтролю:

1. Що таке повітряні простори?
2. Що включають космічні простори?

3. Які особливості міжнародного повітряного права?
4. Що таке небесне тіло?
5. Що таке повітряні коридори?
6. Що таке повітряні свободи?
7. Який порядок здійснення міжнародних повітряних сполучень?
8. Які особливості міжнародного космічного права?
9. Який статус космічних просторів і небесних тіл?

Тема 13. Міжнародне економічне право (4 год.)

Заняття 1

Ключові терміни та поняття: міжнародні економічні відносини, принципи міжнародного економічного права, джерела і суб'єкти, доктрини міжнародного економічного права, зовнішньоекономічні відносини, система міжнародної економічної безпеки.

Питання для вивчення:

1. Поняття, предмет і суб'єкти міжнародного економічного права.
2. Сучасні концепції міжнародного економічного права.
3. Загальна характеристика джерел міжнародного економічного права
4. Принципи міжнародного економічного права.
5. Новий міжнародний економічний порядок.

Питання і завдання для самоконтролю:

1. Наведіть приклади положень національного законодавства України, що відображають норми міжнародного економічного права.

2. Яку можна виділити класифікацію сучасних міжнародних економічних відносин?

3. Які пріоритетні напрями міжнародного економічного співробітництва України?

4. Наведіть приклади міжнародних економічних договорів універсального характеру.

5. Наведіть приклади міжнародних економічних договорів регіонального характеру.

6. Наведіть приклади двосторонніх міжнародних економічних договорів України.

7. Наведіть приклад рішень міжнародних організацій у міжнародному економічному праві.

Заняття 2

Ключові терміни та поняття: міжнародне торговельне право, міжнародне валютне право, міжнародне транспортне право, міжнародні перевезення, міжнародні економічні організації, СОТ, ГАТТ, ГАТС, ТРІПС.

1. Міжнародне торговельне право

2. Міжнародне валютно-фінансове право

3. Міжнародне транспортне право

4. Міжнародні економічні організації

5. Світова організація торгівлі. МЕРКОСУР, НАФТА, ОЧЕС.

6. Міжнародні економічні організації в системі ООН.

Питання і завдання для самоконтролю:

1. Які особливості міжнародних перевезень пасажирів і вантажів?

2. Виділіть особливості офшорних зон, вільних економічних зон.

3. Виділіть особливості договорів лізингу (міжнародний і національний аспекти).

4. Проаналізуйте узгодженість міжнародного права і національного законодавства у сфері міжнародних перевезень пасажирів і вантажів.

5. Проаналізуйте відповідність законодавства України у сфері банківської діяльності існуючим міжнародно-правовим стандартам.

6. Які Ви знаєте модельні акти у сфері міжнародного економічного права?

7. Охарактеризуйте державну політику України щодо вступу в СОТ.

8. Що таке Група організацій Світового банку?

9. Які тенденції співпраці України з існуючими міжнародними економічними організаціями універсального і регіонального рівнів?

Тема 14. Міжнародне екологічне право (2 год.)

Ключові терміни та поняття: міжнародне екологічне право, джерела міжнародного екологічного права, принципи міжнародного екологічного права, міжнародно-правова охорона повітря, міжнародно-правова охорона рослинного і тваринного світу, міжнародні природоохоронні організації, ЮНЕП.

Питання для вивчення:

1. Поняття міжнародного екологічного права, його предмет та об'єкти.
2. Джерела міжнародного екологічного права.
3. Принципи міжнародного екологічного права.
4. Міжнародні природоохоронні організації.
5. Пріоритети міжнародного співробітництва України в екологічній сфері.

Питання і завдання для самоконтролю:

1. Які Ви знаєте джерела міжнародного екологічного права?
2. У чому полягає міжнародно-правова охорона повітря?
3. У чому полягає міжнародно-правова охорона рослинного світу?
4. У чому полягає міжнародно-правова охорона тваринного світу?
5. У чому полягає міжнародно-правова охорона Світового океану?
6. Які Ви знаєте міжнародні природоохоронні організації універсального рівня?
7. Які Ви знаєте міжнародні природоохоронні організації регіонального рівня?
8. Що таке ЮНЕП, ФАО, МСОП, ЛАНДШАФТ?
9. Які особливості Всесвітньої стратегії охорони природи МСОП 1980 р. "Декларація Ріо" 1992 р., Конвенції про захист фауни та флори в Європі 1979 р.?
10. Які функції Європейського агентства з питань навколишнього середовища?

11. У чому полягає діяльність Європейської мережі інформації і спостереження за навколишнім середовищем?

Змістовий модуль 3. Право ЄС. Загальна характеристика. Основні інституції Європейського Союзу

Тема 15. Європейське співтовариство та Європейський Союз. Правовий статус держав-членів ЄС (4 год.)

Заняття 1 (2 год.)

1. Зародження та розвиток ідеї європейської єдності. Витоки європейської ідеї. Паневропеїзм ХХ сторіччя. Європа на шляху інтеграції.

2. Передумови виникнення європейських співтовариств. Ідеї Монне. План Шумана.

3. Початок європейської інтеграції. Європейське співтовариство вугілля і сталі.

4. Римські договори. Заснування ЄЕС і Євроатому.

5. Маастрихтський договір 1992 р. та утворення Європейського Союзу.

Заняття 2 (2 год.)

6. Амстердамський договір. Еволюція Європейського Союзу та європейського права.

7. Ніццький договір 26.02.2001 р.

8. Дискусії щодо європейської конституції. Лісабонський договір 2007 р.

9. Субсидіарність. Обов'язки держав-членів щодо Співтовариства.

10. Примусове здійснення обов'язків держав-членів.

Тема 16. Основні похідні та неписані джерела права ЄС. Дія норм права ЄС (6 год.)

Заняття 1 (2 год.)

1. Поняття та визначення права Європейського Союзу. Структура права Європейського Союзу.

2. Співвідношення європейського права та права Європейського Союзу.

3. Право Європейського Союзу в системі міжнародного права.

4. Поняття джерел європейського права. Система джерел європейського права.

5. Право Європейського Союзу, внутрішньодержавне (національне право) та міжнародне право: співвідношення та взаємодія.

6. Принципи права Європейського Союзу.

Заняття 2 (2 год.)

7. Первинне законодавство. Визначення первинних джерел. Юридична сила первинного законодавства.

8. Похідне законодавство. Постанови ЄС. Директива. Ознаки директиви. Транспозиція директив.

9. Рішення. Необов'язкові акти права ЄС.

10. Прецедентне право Суду Європейського Союзу.

11. Нетипові акти. Односторонні акти. Договірні акти.

12. Додаткове законодавство. Офіційні угоди.

13. Акти, які ухвалюють держави-члени за спільною згодою. Зовнішні джерела.

Заняття 3 (2 год.)

14. Угоди, укладені Співтовариством. Угоди, що «пов'язують» Співтовариство. Договори, що укладаються Співтовариствами з міжнародними організаціями і третіми державами.

15. Співвідношення права Європейського Союзу з національним правом держав-членів.

16. Розподіл повноважень між Співтовариством і державами-членами.

17. Пряма дія Права ЄС.

18. Відповідальність держав в разі порушення права ЄС.

19. Наслідки підсудності. Мінімальна підсудність. Посилена підсудність.

Тема 17. Європейський парламент та Рада Європейського Союзу (4 год)

Заняття 1 (2 год.)

1. Еволюція Європейського Парламенту. Місце Європейського Парламенту в системі органів Європейського співтовариства.

2. Порядок формування Європейського парламенту.

3. Функції Європейського парламенту.

4. Повноваження Європейського парламенту.

5. Структура і організація роботи Європейського парламенту.

Заняття 2 (2 год.)

6. Голова Європейського парламенту: порядок обрання та повноваження.

7. Склад та порядок формування Бюро Європейського парламенту. Його повноваження. Комісії Європейського парламенту.

8. Політичні групи та парламентські комітети. Політичне управління, бюджет і законодавство.

9. Статус Ради Європейського Союзу. Склад і порядок формування Ради Європейського Союзу.

10. Повноваження Ради Європейського Союзу.

11. Порядок роботи та прийняття рішень у Раді Європейського Союзу.

Тема 18. Європейська комісія. Судові органи ЄС.

Допоміжні інституції ЄС

(4 год)

Заняття 1 (2 год.)

1. Місце Європейської комісії в системі органів Європейського Союзу. Склад, порядок формування та повноваження Європейської Комісії.

2. Правовий статус членів Європейської комісії. Гарантії їхньої незалежності.

3. Голова Європейської Комісії та його повноваження. Правовий статус заступників голови та комісарів Європейської комісії.

4. Генеральні директорати та інші структурні підрозділи Європейської Комісії. Політична відповідальність Європейської Комісії.

Заняття 2 (2 год.)

5. Організаційно-правова структура судової системи Європейського Союзу. Основні принципи та правила судового провадження.

6. Порядок формування Суду Європейських Співтовариств. Розмежування юрисдикції Суду Європейських Співтовариств і Суду першої інстанції.

7. Економічний і соціальний комітет. Комітет регіонів. Науково-технічний комітет Євроатому. Економічний і фінансовий комітет. Комітет митного кодексу. Транспортний комітет. Комітет зайнятості. Функції комітетів.

8. Банківська система ЄС.

Змістовий модуль 4. Галузі права ЄС

Тема 19. Основні свободи внутрішнього ринку Європейського Союзу (2 год)

1. Поняття внутрішнього ринку в праві Європейського Союзу. Вільний рух товарів. Заборона митних зборів еквівалентних їм платежів.

2. Заборони на внутрішньому ринку ЄС. Заборона дискримінаційного внутрішнього оподаткування. Заборона кількісних обмежень. Обмеження експорту.

3. Дозволи на внутрішньому ринку ЄС. Вільний рух осіб. Вільний рух працівників.

4. Свободи на ринку ЄС. Свобода заснування та економічної діяльності. Вільний рух послуг. Свобода отримання послуг. Вільний рух капіталів і платежів.

Тема 20. Європейська політика сусідства (2 год)

1. Особливості становлення Європейської політики сусідства. Інструменти європейського сусідства та партнерства.
2. Розвиток східного партнерства ЄС. Переваги Європейської політики сусідства.
3. Підписання Угоди про партнерство і співробітництво між ЄС та Україною. План дій Україна – ЄС.
4. Підписання Угоди про асоціацію з ЄС 2014 року. Особливості Угоди.
5. Країни-члени Європейської політики сусідства.

Тема 21. Митне та податкове право ЄС.

Торгове право ЄС (4 год)

Заняття 1 (2 год.)

1. Поняття, становлення та ознаки митного права ЄС.
2. Джерела митного права ЄС.
3. Особливості митних та податкових зборів в ЄС. Митні збори. Податки з обороту. Акцизи. Сільськогосподарські збори. Демпінгові збори.
4. Митний союз: мета створення, напрями діяльності.
5. Скасування митних зборів між країнами – членами Митного союзу. Опосередковане оподаткування.
6. Загальний митний тариф. Митний кодекс Європейського Союзу.

7. Митна територія. Митні режими. Митні формальності під час ввезення товарів на митну територію Європейського Союзу.

8. Привілейовані операції. Митний борг. Оскарження дій митної влади.

Заняття 2 (2 год.)

9. Поняття та особливості становлення податкового права Європейського Союзу.

10. Загальна характеристика джерел податкового права ЄС.

11. Засновницькі угоди. Регламенти. Директиви.

12. Рішення. Рішення суду Європейських Співтовариств.

13. Міжнародний договір як джерело податкового права ЄС. Правова доктрина як джерело податкового права ЄС.

14. Поняття податкової системи ЄС. Види податків. Правове регулювання податків.

15. Загальна торгова політика і торгове право ЄС. Джерела торгового права ЄС.

16. Регулювання імпорту товарів у ЄС.

17. Регулювання експорту товарів. Квотування і ліцензування.

18. Система захисних торгових заходів в ЄС.

Тема 22. Трудове і соціальне право Європейського Союзу (2 год)

1. Основні етапи розвитку трудового та соціального права ЄС.

2. Соціальна політика Європейського Союзу та її основні моделі.
3. Заборона дискримінації в сфері трудового та соціального права ЄС.
4. Охорона праці за правом ЄС.
5. Права працівників країн-членів ЄС у разі їх звільнення.
6. Право працівників Європейського Союзу на участь в управлінні підприємством.
7. Соціальне забезпечення в Європейському Союзі.

Тема 23. Захист прав людини в ЄС. Право зовнішніх зносин ЄС (2 год)

1. Становлення та розвиток захисту прав людини в ЄС.
2. Місце принципу поваги прав людини в договорах Євросоюзу з третіми країнами.
3. Європейське громадянство.
4. Хартія основних прав Європейського Союзу.
5. Інституційний механізм Європейського Союзу в сфері захисту прав людини.
6. Гармонізація законодавства в ЄС.
7. Міжнародна правосуб'єктність Європейського Союзу.
8. Договірна практика Європейського Союзу.

Перелік джерел, рекомендованих для опрацювання тем курсу

Підручники:

1. Баймуратов М.О. Міжнародне право. – Х.: Одісей, 2021. – 672 с.
2. Буроменський М. В., Кудас І. Б., Маєвська А. А., Семенов В. С., Стешенко В. С. Міжнародне право: Навч. посібник / М.В. Буроменський (заг.ред.). — К.: Юрінком Інтер, 2018. — 336с.
3. Буткевич В.Г., Мицик В.В., Задорожній О.В. Міжнародне право. Основи теорії: Підручник для студ. вищ. навч. закладів за спец. "Міжнародне право", "Міжнародні відносини" / В.Г.Буткевич (ред.). — К.: Либідь, 2002. — 608с.
4. Буткевич В.Г., Войтович С. А., Григоров О. М., Заблоцька Л. Г., Задорожній О. В. Міжнародне право: Основні галузі: Підручник для студ. вищих навч. закл. за спец. "Міжнародне право", "Міжнародні відносини" / В.Г.Буткевич (ред.). — К.: Либідь, 2004. — 814с.
5. Георгіца А.З, Чикурлій С.О. Міжнародне публічне право: Навч.-метод. посіб. / Чернівецький національний ун-т ім. Юрія Федьковича. — Чернівці: Рута, 2002. — 175с.
6. Дмитрієв А.І., Муравйов В.І. Міжнародне публічне право: Навч. посіб. / Київський ун-т права; Інститут міжнародних відносин Київського національного ун-ту ім. Тараса Шевченка / Ю.С. Шемшученко (відп.ред.), Л.В. Губерський (відп.ред.). — Стереотип. вид. — К.: Юрінком Інтер, 2001. — 638с.

7. Лукашук И.И. Международное право. Общая часть: Учебник. — М.: Изд-во БЕК, 1996.

8. Мацко А.С. Міжнародне право: Навч. посіб. / Міжрегіональна академія управління персоналом. — К.: МАУП, 2005. — 216с.

9. Пронюк Н.В. Сучасне міжнародне право: Навчальний посібник. — К.: КНТ, 2010. — 280 с.

Збірники документів:

10. Действующее международное право: в 3 т./ Сост. Ю.М.Колосов и Э.С.Кривчикова. - М., 1996.

11. Международное право в документах: Учеб. Пособ. / Сост.: Н.Т.Блатова, Г.М.Мелков. — 2-ое изд., перераб. и доп. — М.: Инфра-М., 1997. — 696 с.

12. Міжнародна поліцейська енциклопедія: У 10 т. / Відп. ред. Ю.І. Римаренко, Я.Ю. Кондратьєв, В.Я. Тацій, Ю.С. Шемшученко. — К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2005. — Т. II: Права людини у контексті поліцейської діяльності. — 1224 с.

13. Міжнародне право в документах / М.В.Буроменський (уклад.). — Х.: Видавництво Національного ун-ту внутрішніх справ, 2003. — 376с.

14. Права людини: Міжнародні договори України, декларації, документи. — К.: Юрінком, 1992.

15. Україна на міжнародній арені // Зб. матер. та док.: У 6 т. — К.: Юрінформ, 1995. — Т. 4.

Нормативно-правові акти:

16. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. — 1996. - N 30. - Ст. 141.

17. Декларація про державний суверенітет України //

ВВР України. — 1990. — № 31. — Ст. 429.

18. Закон України "Про дію міжнародних договорів на території України" // www.rada.gov.ua

19. Закон України "Про правонаступництво України" // ВВР України. — 1991. — № 46. — Ст. 617.

20. Закон України "Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини" // Голос України. — 1998. — № 20. — 20 січ.

21. Закон України „Про міжнародні договори України” 2004 р. // www.rada.gov.ua

22. Закон України “Про дипломатичну службу України” 2001 р. // www.rada.gov.ua

23. Закон України «Про біженців» 2001 р. // www.rada.gov.ua

24. Закон України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» 2004 р. // www.rada.gov.ua

25. Консульський статут України 1994 р. // www.rada.gov.ua

26. Постанова Верховної Ради України "Про основні напрями зовнішньої політики України" // ВВР України. — 1993. — № 37. — Ст. 379.

27. Венская конвенция о праве международных договоров 1969 г. // Международное право в документах: Учеб. Пособ. / Сост.: Н.Т.Блатова, Г.М.Мелков. — 2-ое изд. — М.: Инфра-М., 1997. — 696 с.

28. Декларація принципів міжнародного права, які стосуються дружніх відносин та співробітництва держав відповідно до Статуту ООН 1970 р. — ООН. — Нью-Йорк, 1970.

29. Загальна декларація прав людини. — К.: Право, 1995.

30. Міжнародний пакт про соціальні, економічні та культурні права. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права і Факультативний протокол № 1 до Міжнародного пакту про громадянські та політичні права. — К.: Право, 1995.

31. Європейська конвенція про захист прав і основних свобод людини. — К.: Право, 1999.

32. Конвенция о дипломатических отношениях 1961 г. // Юрид. ежегодник ООН 1972 г. — Нью-Йорк, 1978. — С. 314-325.

33. Конвенция о консульских отношениях 1963 г. // Юрид. ежегодник ООН 1972 г. — Нью-Йорк, 1978. — С. 326-341.

34. Конвенция о международной ответственности за ущерб, причиненный космическими объектами 1972 г. // Международное публичное право: Сборник документов. - М., 1996. - Т.2. - С.362-368.

35. Конвенция о представительстве государств в их отношениях с международными организациями универсального характера 1975 г. // Международное право в документах: Учеб. Пособ. / Сост.: Н.Т.Блатова, Г.М.Мелков. — 2-ое изд., перераб. и доп. — М.: Инфра-М., 1997. — 696 с.

36. Конвенція про правонаступництво стосовно міжнародних договорів 1978 р. // Україна в міжнародно-правових відносинах. - К.: Юрінком, 1996. - С. 58-90.

37. Основные документы Содружества Независимых Государств (перечень) // Международное право в

документах: Учеб. Пособ. / Сост.: Н.Т.Блатова, Г.М.Мелков. – 2-ое изд., перераб. и доп. – М.: Инфра-М., 1997. – 696 с.

38. Регламент Європейського Суду з прав людини // Практика Європейського Суду з прав людини. Рішення. Коментарі. — 1999. — №1. — С. 123-217.

39. Статут Міжнародного Суду ООН (витяг). — К., 1995.

40. Угода про партнерство і співробітництво (УПС) між Україною та ЄС та інтеграція України до Європи все ще викликають запитання // Інформаційний бюлетень Українсько-Європейського консультативного центру з питань законодавства (UEPLAC). - 2000. - №4.

Додаткова

41. Абу Салех Мухамед. Международно-правовое регулирование статуса трудящихся мигрантов: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / НАН Украины; Институт государства и права им. В.М.Корецкого. — К., 1999. — 185с.

42. Абу-Салех Асаад Камал. Международно-правовые аспекты создания и использования вооруженных сил в соответствии с Уставом ООН: Дис... к.ю.н.: 12.00.11 / Киевский ун-т им. Т.Шевченко. — К., 1998. — 162с.

43. Аднан Абдул-Кадер Абдулла Аль-Хаулани. Правовой механизм сотрудничества ЕС со странами Средиземноморья: Дис... к.ю.н.: 12.00.11 / Киевский национальный ун-т им. Тараса Шевченко. — К., 2000. — 177 л.

44. Акімов М.О. Відповідальність за захоплення заручників: міжнародно-правове регулювання, імплементація норм до кримінального законодавства України // Держава і право: Зб. наук. праць. Спецвипуск. – К., Дніпропетр., 2003. – С.15-19.

45. Акуленко В., Максимов В. За принципом Європейської спільноти // Політика і час.—1999.—№4.— С. 44-49.

46. Аль-Захарна Салим Мухаммед Саади. Международная уголовная ответственность индивидов за преступление геноцида: Дис... к.ю.н.: 12.00.11 / НАН Украины; Институт государства и права им. В.М.Корецкого. — К., 2001. — 170 с.

47. Аль-Сулайбі Муса Юридична природа міжнародних стандартів прав людини //Право України. - 2000. - № 9. - С. 116-120.

48. Аль-Шбуль Махмуд Ибрагим Салех. Новейшие тенденции развития международного права экстрадиции: Дис... к.ю.н.: 12.00.11 / НАН Украины; Институт государства и права им. В.М.Корецкого. — К., 1996. — 198с.

49. Альбертіні Л.М. Правове регулювання громадянства в європейських державах (порівняльний аналіз): Дис... к.ю.н.: 12.00.02 / Київський ун-т ім. Тараса Шевченка. — К., 1998. — 214 с.

50. Анасильдзе Л. А. Некоторые вопросы теории международного права. Императивные нормы. — Тбилиси, 1982.

51. Андіанов К. Правова природа рішень Європейського суду з прав людини Право України. –

2002. - № 3. - С.37.

52. Анісімова Марина Федорівна. Зобов'язання України щодо прав людини у зв'язку зі вступом до Ради Європи: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. — К., 2001. — 308с.

53. Антипенко Владимир Федорович. Современный терроризм: состояние и пути его предупреждения в Украине: Дис... к.ю.н.: 12.00.08 / НАН Украины; Институт государства и права им. В.М.Корецкого. — К., 1999. — 178с.

54. Антонович М. Відповідальність держави та особи в міжнародному праві // Український часопис міжнародного права. - 2002. - №2.

55. Антонович М. Міжнародне публічне право: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. — К. : Видавничий дім "КМ Академія", 2003. — 308с.

56. Антологія української юридичної думки: В 6 т. / Інститут держави і права ім. В.М.Корецького НАН України / Ю.С. Шемшученко (заг.ред.), В.Н. Денисов (упоряд.), К.О. Савчук (упоряд.). — К.: Видавничий Дім "Юридична книга", 2002. Т. 8: Міжнародне право. — 2004. — 567с.

57. Анцелевич Г. Международно-правовое положение Антарктики // Український часопис міжнародного права. - 2001. - №1.

58. Анцелевич Г. О., Покрещук О. О. Міжнародне право: Підручник для студ. спец. "Міжнародне право" вищ. навч. закладів / Українська академія зовнішньої торгівлі. — К.: Алерта; Пектораль, 2003. — 409с.

59. Ахмад Касем Алркейбат. Застосування сили з погляду основних принципів міжнародного права // Часопис Київського університету права. - 2003. - №2. - С.64-69.

60. Базов В.П., Качан І.І., Майоров І.О., Понінатченко Ю.А. Міжнародне гуманітарне право: Навч. посіб. — К.: Варта, 2000. — 172с.

61. Баймуратов М.О. Міжнародне право. – Х.: Одісей, 2002. – 672 с.

62. Барбук А.В. Проблема определения самоисполнимости международных договоров // Московский журнал международного права. – 2005. - №4.

63. Баскин Ю. Я., Фельдман Д. Й. История международного права. — М., 1990.

64. Бекашев К. А., Ходаков А. Г. Международное публичное право // Сб. док.: В 2 т. — М.: БЕК, 1996.

65. Беллер Гернот, Дмитрієв А. Вестфальський мир 1648 року (до 350-ї річниці договорів). — К.: ІнЮре, 1998.

66. Беніцький А.С. Деякі питання імплементації міжнародно-правових норм про боротьбу з відмиванням злочинних доходів // Держава і право: Зб. наук. праць. Спецвипуск. – К., Дніпропетр., 2003. – С.31-33.

67. Бернхардт Р. Европейский суд по правам человека в Страсбурге: новый этап, новые проблемы // Государство и право.—1999.—№7.—С.57-62.

68. Бирюков П.Н. Международное право: Учеб. пособ.-М.: Юрист, 2000.-415 с.

69. Білорус І.О. Сучасне міжнародне морське право і

морське право України / Українська академія зовнішньої торгівлі. — К., 2003. — 116с.

70. Блажевич Ю. Деякі аспекти історичного розвитку інституту відповідальності за міжнародні правопорушення // Підприємництво, господарство і право. — 2002. - № 5.

71. Блажевич Ю. Концепції поділу відповідальності держав: міжнародно-правовий аспект Підприємництво, господарство і право. — 2003. - № 2.

72. Блищенко И. П. Международное и внутригосударственное право.—М., 1990.

73. Блищенко И.П., Каламкарян Р.А., Карпец И.И. Международное уголовное право. - М., 1995.

74. Блищенко И.П., Фесенко И.В. Международный уголовный суд. - М., 1998.

75. Бобров Ю.А. Признание в современном международном праве: (признание новых государств и правительств). - М., 1975.

76. Болгов О.Е. Роль ООН в обеспечении международной безопасности после окончания "холодной войны" (международно-правовые вопросы): Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Киевский ун-т им. Тараса Шевченко. Институт международных отношений. — К., 1999. — 160 с.

77. Боярська З.І. Міжнародне комерційне право: Навч. Посіб. / Київський національний економічний ун-т. — К.: Видавництво КНЕУ, 2002. — 143с.

78. Букалов О. Як звернутися до Європейського суду // Аспект. Інформаційний Бюлетень.— 2001.— № 3— С.56—57.

79.Буроменский М.В. Влияние международного права на политические режимы государств: Дис... д-ра юрид. наук: 12.00.11 / Национальная юридическая академия Украины им. Ярослава Мудрого. — Х., 1997.

80.Буроменський М. Деякі судження про поняття міжнародного кримінального права // Вісник Академії правових наук України: Зб. наук. праць. — 2003. - №2(33) - 3 (34). - С.359-370.

81.Буроменський М. Застосування міжнародно-правових норм про права людини у внутрішньому правопорядку України // Вісник Академії Правових Наук України.—1999.—№1.—С.86-94.

82.Буроменський М.В. Міжнародне право. Гендерна експертиза / Проект "Гендерна експертиза українського законодавства" ; Програма ПРООН "Сприяння гендерній рівності" ; Міжнародний фонд "Відродження"; Ліга жінок-виборців України "50/50" / Т.М. Мельник (відп. ред.). — К.: Логос, 2001. — 40с.

83.Буткевич В.Г. Соотношение внутригосударственного и международного права. — К., 1982.

84.Буткевич О. Дипломатичні відносини Директорії України (1918-1921 рр.) // Український часопис міжнародного права. - 1995. - №1.

85.Буткевич О. Статус іноземців в стародавньому міжнародному праві // Український часопис міжнародного права. - 2002. - №3.

86.Валеев Р. М. Видача преступников в современном международном праве. — Казань, 1976.

87.Василенко В. А., ВысоцкийА. Ф., Рыбальчик Д.

Е. Международное морское право. — К., 1988.

88. Васильев В. Международное сотрудничество Украины в сфере разоружения и контроля над вооружениями // Підприємництво, господарство і право. — 2001. - № 6.

89. Вельяминов Г.М. Международные договоры в международном праве и его понятия. Государство и право 2003 №8 с.77.

90. Вихрист С. До визначення екстрадиції // Український часопис міжнародного права. - 2001. - №1.

91. Вінгловська О.І. Імплементация міжнародних стандартів прав дитини в національному законодавстві України: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка; Інститут міжнародних відносин. — К., 2000. — 216 с.

92. Войтович С. О делении международного права на публичное и частное // Український часопис міжнародного права. - 2002. - №3.

93. Войтович С. Система та право міжнародних економічних організацій // Український часопис міжнародного права. - 2002. - №1.

94. Высоцкий А. Ф. Морской рационализм. — К., 1986.

95. Гаврилов В. В. ООН и права человека: механизмы создания и осуществления нормативных актов. — Владивосток, 1998.

96. Галенская Л. Н. Правовые проблемы борьбы с преступностью. — Л., 1978.

97. Галкіна І.В. Міжнародно-правові засади мирного врегулювання міжнародних спорів // Держава і право: Зб.

наук. праць. Спецвипуск. – К., Дніпропетр., 2003. – С.63-66.

98.Галущенко Г.В. Міжнародні договори України про правову допомогу в цивільних справах і внутрішнє законодавство: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. — К., 2001. — 224с.

99.Георгіца А. З. Міжнародне публічне право: Загальна частина. — Чернівці : Рута, 1995. — 230с.

100. Георгіца А. З. Міжнародне публічне право: Особлива частина. — Чернівці : ЧДУ, 1996. — 164с.

101. Герасимов Р. Кодифікація Комісією міжнародного права ООН відповідальності і зобов'язань держав щодо транскордонної шкоди довкіллю // Український часопис міжнародного права. – 2003. - №4. – С.62-69.

102. Гетьманцеві Н.Д. Конвенції та рекомендації міжнародної організації як міжнародні договори про працю// Держава і право: Зб. наук. праць. Спецвипуск. – К., Дніпропетр., 2003. – С.70-72.

103. Гіждіван Л.Ю. Становлення та розвиток співробітництва України з Радою Європи у сфері прав людини: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / НАН України; Інститут держави і права ім. В.М.Корецького. — К., 2001. — 203 с.

104. Головатий С.П., Шаповал В.М. Конституція нових держав Європи та Азії. — К.: Право, 1996.

105. Головченко В. Права жінок в Україні: під кутом зору міжнародно-правових стандартів //Право України. - 1999. - № 7. - С. 38.

106. Горова О.Б. Конституційні громадянські права людини в Україні і їх забезпечення міліцією (роль міжнародно-правових норм в цьому процесі): Дис... канд. юрид. наук: 12.00.02 / Національна академія внутрішніх справ України. — К., 2000. — 170 с.

107. Гребенюк В.М. Договірні відносини України у сфері взаємодопомоги у кримінальних справах (теорія і практика): Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / НАН України; Інститут держави і права ім. В.М.Корецького. — К., 1997. — 190с.

108. Гусейнов Л.Г. Відповідальність держав за порушення міжнародних зобов'язань у галузі прав людини: Автореф. дис... д.ю.н.: 12.00.11. — К., 2000. — 36с.

109. Броунли Я. Международное право. Кн. 2. - М., 1977. - 449с.

110. Давид Р. Основные правовые системы современности: Пер. с фр. В. А. Туманова. - М.: Прогресс, 1988. - 496 с.

111. Дахно І.І. Міжнародне економічне право: Курс лекцій / Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП). — К. : МАУП, 2000. — 160с.

112. Денисов В. Международное право как составная часть правовой системы Украины //Юридическая практика. - 12 октября 2000 года. -- № 41.

113. Денисов В. Н. Правовые аспекты разоружения в ракетно-ядерную эру. — К., 1990.

114. Деиисов В.Н., Евинтов В.И. Международное сообщество и правопорядок. — К., 1992.

115. Денисов В.Н., Евинтов В.И. Реализация

международно-правовых норм во внутреннем праве. — К.: Наук, думка, 1992.

116. Денисов В.Н., Євінтов В.І. Суверенітет України і міжнародне право. — К.: Манускрипт, 1995.

117. Денисов В.Н., Євінтов В.І., Акуленко В.І., Висоцький О.Ф., Ісакович С.В. Суверенітет України і міжнародне право / НАН України; Інститут держави і права ім. В.М.Корецького / В.Н. Денисов (відп.ред.), В.І. Євінтов (відп.ред.). — К. : Манускрипт, 1995. — 359с.

118. Диань Мамуду. Правовые вопросы структуры и деятельности органов внешних сношений Республики Гвинея: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Институт государства и права им. В.М.Корецкого. — К., 2001. — 169 с.

119. Дмитриченко І.В. Міжнародне право: Метод. вказівки з навч. дисципліни / Національний ун-т кораблебудування ім. адмірала Макарова. Гуманітарний ін-т. — Миколаїв : Атол, 2004. — 80с.

120. Дмитрієв А.І. Вестфальський мир 1648 року і сучасне міжнародне право / Інститут держави і права ім. В.М.Корецького НАН України; Київський ун-т права. — К., 2001. — 425с.

121. Дмитрієв А. Державний суверенітет та проблеми теорії міжнародного права //Юридичний вісник України. — 3 серпня 2000 року. — № 31. — С. 26-28.

122. Дмитрієв А.І. Міжнародне гуманітарне право: основи концепції / Інститут держави і права ім. В.М.Корецького НАН України; Вища школа права при Інституті держави і права ім. В.М.Корецького НАН

України. — К. : Логос, 1999. — 119с.

123. Дмитрієв А.І., Дяченко В.І., Цюрупа М.В. Міжнародне гуманітарне право: філософсько-правова доктрина регулювання збройних конфліктів: Навч. посіб. — К. : Сфера, 1999. Ч. 2 : Словник- довідник основних термінів і понять. — 1999. — 137с.

124. Дмитрієв А.І., Дяченко В.І., Цюрупа М.В. Міжнародне гуманітарне право: філософсько-правова доктрина регулювання збройних конфліктів: Навч. посіб.— К. : Сфера, 1999. Ч. 4 : Джерела, принципи, норми. — 2000. — 118с.

125. Дмитрієв А.І., Мацко А.С., Муравйов В.І. Міжнародне публічне право: Практикум / Київський ун-т права; Інститут міжнародних віносин Київського національного ун-ту ім. Тараса Шевченка / Ю.С. Шемшученко (відповід.ред.), Л.В. Губерський (відповід.ред.). — К. : Юрінком Інтер, 2001. — 348с.

126. Дмитрієв А.І., Шепель А.О. Деякі проблеми еволюції міжнародного права // Часопис Київського університету права. - 2003. - №2. - С.59-64.

127. Добрянський С. Європейський Союз та Рада Європи: можливості міжнародно-судового захисту прав людини (порівняльний аналіз) //Вісник Академії правових наук України. - 2000. - № 3. - С. 27-36.

128. Доклад Комиссии международного права о работе ее четвертой сессии. Генеральная Ассамблея: Официальные отчеты. 7-я сессия. Дополнения9/A/2163//http://www.sccinstitute.com/ru/Conventions_and_laws/

129. Допилка С.О. Уголовная ответственность за

тероризм и пиратство на море: Дис...канд.юрид.наук: 12.00.08 / Одесский ун-т им. И.И.Мечникова. — О., 1993. — 192с.

130. Дяченко В.І., Цюрупа М.В., Шумський П.В. Міжнародне гуманітарне право: філософсько- правова доктрина регулювання збройних конфліктів. — К. : КВГІ, 1998. — 103с.

131. Дяченко В.І., Цюрупа М.В., Шумський П.В. Міжнародне гуманітарне право: філософсько- правова доктрина регулювання збройних конфліктів: Навч. посіб. / Міжнародний фонд "Відродження" / В.П. Андрущенко (передм.). — К. : Сфера, 1999. Ч. 1 : Історія становлення. — 1999. — 127с.

132. Доступність суду для звернення громадян в Україні: Рапорт по моніторингу/ Громадський фонд прав людини "Право та демократія".—73с.

133. Ефименко А.П. Международно-правовой режим Дуная: аспекты судоходства и охраны окружающей среды: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / НАН Украины; Институт государства и права им. В.Н.Корецкого. — К., 1998. — 153с.

134. Євінтов В.І. Міжнародне співтовариство і правопорядок (теоретико-правовий аналіз): Дис...д-ра юрид. наук у формі наук. доповіді: 12.00.10 / АН України; Інститут держави і права ім. В.М.Корецького. — К., 1993. — 46 с.

135. Європейський Союз в міжнародно-правових відносинах: Навч. посібник / Під ред. О.Н.Ярмиша / Тамм А.Є., Ріяка В.О., Коломієць Ю.М. - Х., 2003.

136. Європейський суд з прав людини: організація,

процедура, правила звернення / Міністерство юстиції України.— К.: Видавничий Дім “Ін Юре”, 2000.—16с.

137. Європейський суд з прав людини: Рішення щодо України/ Міністерство юстиції України.— К.: Видавничий Дім “Ін Юре”, 2000.—96с.

138. Журавка О.В. Міжнародно-правова характеристика інституту громадянства: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11. — Х., 1999. — 203л.

139. Забигаїло В. Европейское право: мифический постулат или объективный ориентир развития законодательства Украины? // Український часопис міжнародного права. - 2001. - №1.

140. Заблоцька Л.Г. Розвиток науки міжнародного права вченими Університету Св. Володимира// Український часопис міжнародного права. - 1993. - №1.

141. Задорожній О., Гнатовський М. Правова система України в європейському правовому просторі // Український часопис міжнародного права. - 2002. - №2.

142. Загальна Декларація прав людини – ідеал гуманізму (ДО 50 річчя прийняття) //Юридичний вісник №51.ст.23, 1998.

143. Зыбайло А.И. Имплементация норм междунаолдного права в Республике Беларусь: Автореф. дис... к.ю.н.: 12.00.10 / Белорусский государственный университет. — Минск, 1999. — 23 с.

144. Игнатенко Г. В. Международное сообщество в борьбе с преступностью. — Свердловск, 1980.

145. Ильин Ю. Д. Лекции по международному публичному праву. — Харьков, 1996.

146. Исмаил А. Правотворчество международных

межправительственных организаций: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Киевский ун-т им. Тараса Шевченко. — К., 1999. — 170 с.

147. Иванов Ю.А. Міжнародне право: Посібник для підгот. до іспитів. — К., 2004. — 202 с.

148. Иванов Ю.А. Міжнародно-правове регулювання боротьби з тероризмом у сучасних умовах: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / НАН України; Інститут держави і права ім. В.М.Корецького. — К., 2000. — 173 с.

149. Іващенко В. Міжнародні питання боротьби зі злочинами у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів Підприємство, господарство і право. №1. - С.135.

150. Іващенко І. Проблеми правового регулювання боротьби з тероризмом Підприємництво, господарство і право. - 2003. - №3. - С.55.

151. Інтерпол в Україні// Юридичний Вісник України. 1998 №41ПБ.

152. Ісаханова Н.І. "Міжнародно-правове регулювання зовнішньоекономічних зв'язків України з державами- учасницями СНД": Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Інститут міжнародних відносин Київського ун-ту ім. Тараса Шевченка. — К., 1999. — 193 с.

153. Каламкарян Р. Концептуальное восприятие института эстоппель в науке современного международного права //Государство и право. - 1999. - № 12. - С. 61-66.

154. Каламкарян Р. Права человека в России: декларации, нормы, жизнь (Материалы Межд. конфер., посвященной 50-летию Всеобщей декларации прав

- человека) //Государство и право. - 2000. - № 3. - С. 37-51.
155. Каламкьян Р.А. Принцип добросовестности и принцип взаимности как основание института эстоппель //Государство и право. - 2000. - № 8. - С. 47-54.
156. Каламкьян Р. Эстоппель как отдельный принцип международного права //Государство и право. – 2001. - № 4. – С. 75-84.
157. Капіца Ю. Проблемні питання гармонізації законодавства України з міжнародно-правовими нормами //Юридичний вісник України. – 28.09 – 4.10.2000 р. - № 39.
158. Кияниця І. Внутрішньодержавне значення джерел міжнародного публічного права // Український часопис міжнародного права. - 2001. - №1.
159. Колосов Ю. М. Ответственность в международном праве. — М., 1975.
160. Конституція і міжнародне право: Тези допов. міжн. наук. Конфер. 27-28 листопада 1997 р., м.Київ / Товариство "Знання" України. — К. : Знання, 1997. — 96с.
161. Костенко И. Судопроизводство Международного уголовного суда – основа международного уголовного процесса //Государство и право. – 2001. - № 2.
162. Костенко Н. Международный уголовный суд (Юрисдикционные аспекты) //Государство и право. - 2000. - № 3. - С. 92-104.
163. Кохан Г.Л. Міжнародно-правове співробітництво в боротьбі з рабством і работоргівлею: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Національна юридична

академія України ім. Ярослава Мудрого. — Х., 2002. — 176 с.

164. Кравченко С. Розвиток екологічних прав людини у міжнародному праві. Право України, 2001 №2 с.133.

165. Кравченко С., Андрусевич А. Розвиток екологічних прав людини у міжнародному праві //Право України. - 2001. - № 2. -С. 133-137.

166. Кравчук С. Міжнародно-правова допомога у кримінальних справах //Право України. - 1999. - № 12. - С. 59-62.

167. Кремнев П.П. Образование и прекращение СССР как субъект международного права //ВМУ. Серия 11. Право. - 2000. - № 3. - С. 44-62.

168. Крылов Н. Б. Правотворческая деятельность международных организаций. — М., 1988.

169. Кряжков В.А. Коренные и малочисленные народы и международное право //Государство и право. - 1999. - № 4. - С. 95.

170. Кузьменко А.М. Розвідувальна діяльність як явище сучасних міжнародних відносин // Міжнародне право і національне законодавство: Зб. наук. праць. - К.: КиМУ, 2003. - Вип.3. - С.31-41.

171. Кулик М. Про побудову несуперечливої моделі делімітації морських просторів у сучасному міжнародному праві //Право України. – 2001. - № 9. – С. 89-92.

172. Кулик М. Встановлення критеріїв справедливості правового регулювання делімітації континентального шельфу //Право України. – 2001. - №

7. – С.106-109.

173. Курко М.Н. Організаційно-правові засади спільної політики України та Європейського Союзу у сфері юстиції та внутрішніх справ // Право і безпека. - 2004. - №3'3. - С.25-30.

174. Курс международного права: В 7 т. / Под общ. ред. Г. Й. Тункина. — М.: Наука, 1989.

175. Леженіна О.І. Міжнародна правоохоронна діяльність: поняття, цілі, завдання, принципи, функції // Вісник Національного університету внутрішніх справ. - 2003. - №21. - С.164-170.

176. Лисюк К. Правові основи співробітництва держав-членів ЄС у сфері охорони порядку та правосуддя у кримінальних справах // Український часопис міжнародного права. - 2001. - №1.

177. Литинас Иоаннис. Правовое регулирование отношений Украины и ЕС в сфере осуществления инвестиций: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11. — К., 2000. — 169 с.

178. Лукашук И. Конгресс США и международное право // Государство и право. - 2002. - №1. - С.64.

179. Лукашук И.И. Нормы международного права. – М., 1997

180. Лукашук И. И. Субъекты права международных договоров // Государство и право. - 2004. - №11. - С.52-56.

181. Лунеев В. Десятый конгресс ООН по предупреждению преступности и обращению с правонарушителями, его место в истории конгрессов // Государство и право. - 2000. - № 9. - С. 95-99.

182. Ляшенко В.М. Європейське право як феномен духовно-практичного освоєння світу: Дис... канд. філос. наук: 12.00.12 / Національна академія внутрішніх справ України. — К., 1999. — 197 с.

183. Максимов В.В. Правова охорона культурних цінностей у Конвенціях ЮНЕСКО: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Інститут держави і права ім. В.М.Корецького НАН України. — К., 1997. — 146с.

184. Маланчук П. Вступ до міжнародного права за Ейкхерстом: Пер. з англ. — Х.: Консул, 2000.

185. Малеев Ю. М. Международное воздушное право. — М., 1986.

186. Малишева Н.Р. Гармонізація екологічного законодавства в Європі: Дис. у формі наук. доповіді... д-ра юрид. наук: 12.00.06 / НАН України; Інститут держави і права ім. В.М.Корецького. — К., 1996. — 54с.

187. Мартыненко И. Международные соглашения стран СНГ по вопросам возвращения культурных ценностей странам их происхождения // Підприємництво, господарство і право. — 2002. - № 3. — С. 99-103

188. Мартыненко А. Л. Права народов в современном международном праве. — К., 1993.

189. Матіяшек П. Проблеми права правонаступництва держав і права міжнародних договорів// Право України. — 2005. - №10. — С.131-132.

190. Мацко А. Правові та організаційні аспекти діяльності Інтерполу в Україні. Право України. — 2001. - №9. - С.96.

191. Медвелько О. Ще одна гарантія захисту прав людини. Вісник прокуратури. 2003 №4 с.8.

192. Международная защита прав и свобод человека: Сборник документов.—М.: Юридическая литература, 1996.—672с.

193. Международное право: Учебник для вузов / Под. ред. Г. В. Игнатенко. М.: Высшая школа, 1998.

194. Международное право: Учеб. / Под ред. Г. И. Тункина. М.: Юридическая литература, 1994.

195. Международное право: Учеб. / Под ред. Ю. М. Колосова, Э.С. Кривчиковой. М.: Международные отношения, 2001.

196. Международное право. / Под ред. Ю.М. Колосова и В.И. Кузнецова. – М., 1995.

197. Международное право. / Под ред. Г.В. Игнатенко. – М., 1995.

198. Международное право, применимое к вооруженным конфликтам на море :Юридичний вісник України. – 2000. - №8. - С.12.

199. Мережко О.О. Концепція гуманітарної інтервенції та механізм захисту прав людини в рамках ООН: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Київський національний ун-т ім. Т.Шевченка; Інститут міжнародних відносин. — К., 1996. — 175с.

200. Мережко О. Поняття міжнародного договору в сучасній доктрині і практиці міжнародного публічного права //Українське право. – 2001. - № 1. – С. 12-128

201. Мещеряк С.С. "Коренное изменение обстоятельств"(rebus sis stantibus) в праве международных договоров: Дис...канд.юрид.наук: 12.00.10 / АН Украины. — К., 1994. — 226с.

202. Микієвич М.М. Міжнародно- правові аспекти

співробітництва Європейського Союзу з третіми країнами: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Львівський держ. ун-т ім. Івана Франка. — Львів, 1996. — 180с.

203. Миронова В.О. Класифікація злочинів проти миру і безпеки людства // Вісник Національного університету внутрішніх справ. - 2004. - №25. - С.166-170.

204. Мицик В. Діяльність Ради Європи щодо вирішення проблем захисту прав національних меншин // Український часопис міжнародного права. - 2002. - №1.

205. Міжнародне гуманітарне право і права людини / ООН; Центр прав людини ; Харківська правозахисна група ; Українсько-Американське Бюро захисту прав людини. — Х., 1994. — 14 с. — (Права людини; 13).

206. Міжнародне митне право: Навчально-методичний посібник / Чернівецький національний ун-т ім. Юрія Федьковича / Н.Я. Якимчук (уклад.). — Чернівці : Рута, 2003. — 34с.

207. Міжнародно-правова відповідальність// Юридичний вісник України 1999. - №12. - С.28.

208. Модельный уголовно-процессуальный кодекс для государств-участников СНГ 1996 г. // Приложение к «Информационному бюллетеню Секретариата Межпарламентской Ассамблеи государств-участников СНГ» - 1996. - №10. - 372 с.

209. Мостиський А.Б. Міжнародно-правова основа державних кордонів України: Дис...канд.юрид.наук: 12.00.10 / Київський ун-т ім. Т.Шевченка. — К., 1993. — 189с.

210. Мохаммад Абдель Карим Мусса Аль-Нсур.

Международно-правовая защита прав женщин и детей в период кризисных ситуаций: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Одесский национальный ун-т им. И.И.Мечникова. — О., 2002. — 215с.

211. Мохаммад Т. Международно- правовые аспекты обеспечения всеобщей безопасности: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Киевский ун-т им. Т.Г.Шевченко. Институт международных отношений. — К., 1997. — 162с.

212. Мохаммад Халаф Абдель Фаттах Аль-Бкур. Развитие принципа равноправия государств в отраслевых принципах и нормах современного международного права: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / НАН Украины; Институт государства и права им. В.М.Корецкого. — К., 2000. — 169с.

213. Мохаммед Мусса Аввад Аль-Адван. Структура международного права как закон организации международно- правовой системы: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11. — К., 1998. — 169с.

214. Муравйов В. Засоби впливу права Європейського Союзу на внутрішні правопорядки третіх країн. Підприємництво, господарство і право, 2002. №5, с.74.

215. Муравйов В. Особливий характер правової системи Європейського союзу. Підприємство, господарство і право. 2002 №8 с.86.

216. Мюллерсон Р. А. Соотношение международного и национального права. — М., 1982.

217. Мьошель В. Шляхи розширення Європейського союзу: співвідношення інтересів та приведення

інституцій у відповідність //Вісник Академії правових наук України. - 1999. - № 3. - С. 25

218. Нгуен Куок Динь. Международное публичное право. В 2-х т. Перевод с франц. – К.: Сфера, 2001.

219. Негода С.А. Правовое регулирование международных коммерческих космических проектов: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11. — К., 2000. — 174 л.

220. Неліп М. І., Мережко О. О. Силовий захист прав людини: Питання легітимності в сучасному міжнародному праві. — К.: Наук, думка, 1998.

221. Нешатаева Т.Н. Международные организации и право. Новые тенденции в международно-правовом регулировании. - М., 1999.

222. Никифоров Д. С., Борунков А. Ф. Дипломатический протокол в СССР. — М., 1985.

223. Нипорко Ю., Стадник М. Міжнародній організації праці - 80 років //Право України. - 1999. - № 7. - С. 127.

224. Нові тенденції та проблеми в сфері боротьби з фальшивомонетництвом: Аналітичний огляд. - К.: МВС України - НЦБ Інтерполу, 1997. - 15 с.

225. Огірко Р. Конфедерація і міжнародна організація: порівняльна характеристика політико-правової природи //Українське право. – 2001. - № 1. – С. 114-121.

226. Огляд практики Європейського суду з прав людини: Норми та стандарти Конвенції про захист прав і основних свобод людини/ Міністерство юстиції України.— К.: Видавничий Дім “Ін Юре”, 2000.—64с.

227. Опришко В.Ф. Міжнародне економічне право:

Підручник / Київський національний економічний ун-т.
— 2.вид., перероб. і доп. — К. : КНЕУ, 2003. — 312с.

228. Опришко В. Питання гармонізації законодавства України з міжнародним правом // Право України.—1999.—№8.—С.12-16.

229. Организация по безопасности и сотрудничеству в Европе (ОБСЕ) (Краткая справка) // Международное право в документах: Учеб. пособие / Сост.: Н.Т.Блатова, Г.М.Мелков. – 2-ое изд., перераб. и доп.- М.: Инфра-М. 1997. - 696 с.

230. Основные сведения об Организации Объединенных Наций: Пер. с англ. — М.: Юрид. лит., 1995.

231. Павленко О. Процедура укладення, структура, форма, мова і термін дії договорів держав Київської Русі // Український часопис міжнародного права. - 1994. - №1.

232. Павлиш С. До питання про правовий статус консула. Підприємство, господарство і право 2002 №8 с.90.

233. Павлишин О. Сучасні проблеми організації та обслуговування повітряного руху при міжнародних повітряних сполученнях // Український часопис міжнародного права. - 2002. - №4.

234. Панов В.П. Международное уголовное право. - М., 1997. - С.15.

235. Перетерский И. С. Толкование международных договоров. — М., 1959.

236. Петренко Р. И. Основы консульского права. — М., 1986.

237. Пикте Жан. Развитие и принципы

международного гуманітарного права. —
Международный Комитет Красного Креста.- М., 1994.

238. Плавич В.П., Плавич С.В. Проблеми гармонізації законодавства України із нормами міжнародного та європейського права (системно-функціональні і порівняльно-правові аспекти) // Держава і право: Зб. наук. праць. Спецвипуск. — К., Дніпропетр., 2003. — С.354-358.

239. Полешко А. Рада Європи на захисті прав людини // Право України.—1999.—№8.—с. 36-38.

240. Політичні права і свободи у демократичному суспільстві: (Досвід країн ЄС): Зб. матеріалів круглого столу голов. ред. мас-медіа України 6 квіт. 2000 р. /Редкол.: В. І. Боденчук та ін. - К.: Планета, 2000. - 62 с.

241. Поширення знань про Міжнародний рух Червоного Хреста і Червоного Півмісяця та міжнародне гуманітарне право: Посіб. / М.М. Цимбалюк (ред.). — К. : Нора-прінт, 2000. — 160с.

242. Права і свободи людини в Україні (Стат. дані за матеріалами опитування). — К., 1999.

243. Право Європейського Союзу :Підруч. для студентів вищих навчальних закладів/ Переклад з англ.- К.:”Абріс”,1998.- 424 с.

244. Право зовнішніх зносин: Дипломатичне право. Дипломатичне право міжнародних організацій. Право спеціальних комісій. Консульське право / Ю.В. Алданов (упоряд.). — К. : Видавничий дім "Промінь", 2003. — 784с. — (Міжнародне право в документах).

245. Про взаємовідносини та співробітництво України з Європейським Союзом: Парламентські

слухання / О.В.Кулаков, С.Г.Плотян та ін. - К., 2003.

246. Пронюк Н. Проблеми впровадження європейських стандартів у законодавство України шляхом демократичних реформ // Український часопис міжнародного права. - 2002. - №4.

247. Пунга Л.А. Политико-правовые аспекты международного терроризма: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.10 / Международный независимый ун-т Республики Молдова. — Кишинэу, 1998. — 183 л.

248. Рабінович П. Ефективність впливу Конвенції про захист прав та основних свобод людини на держави - членів Ради Європи //Право України. - 2000. - № 11. - С. 34-36.

249. Рабінович П. Комісар з прав людини Ради Європи - нова правоохоронна інституція //Вісник Академії правових наук України. - 2000. - № 3. - С. 36-41.

250. Радави Жалиль. Імплементация международных стандартов по правам человека в национальный правовой порядок Туниса: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / НАН Украины; Институт государства и права им. В.М.Корецкого. — К., 2000. — 185 с.

251. Раданович Н. Міжнародно-судові засоби імплементації Європейської Конвенції про захист прав людини і основних свобод //Право України. - 1999. - № 12. - С.36.

252. Раданович Н.М. Національна імплементація міжнародних договорів щодо прав людини: загальнотеоретичне дослідження (на матеріалах впровадження Конвенції про захист прав і основних свобод людини): Дис... к.ю.н.: 12.00.01 / Львівський

національний ун-т ім. І.Франка. — Л., 2000. — 175 с.

253. Раджабов С.А. "Военные" аспекты Римского статута Международного уголовного суда // Московский журнал международного права. — 2005. - №3.

254. Радзівілл О.А. Проблеми і перспективи концепції спільної спадщини людства в сучасному міжнародному праві: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Інститут держави і права ім. В.М.Корецького. — К., 2000. — 210 с.

255. Рачков И.В. Правовая регламентация гражданства Европейского Союза // Государство и право. - 1999. - № 8. - С. 75-84.

256. Реализация международно-правовых норм во внутреннем праве. (Отв. ред-ы: В.Н.Денисов, В.И.Евинтов). К., 1992.

257. Рекха Рани Дебнатх. Развитие механизмов и процедур защиты прав женщин в рамках международных организаций: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / НАН Украины; Институт государства и права им. В.М.Корецкого. — К., 1999. — 168 с.

258. Решетов Ю.А. Борьба с международными преступлениями против мира и безопасности. - М., 1983. - С.63.

259. Ржевська В. Розвиток міжнародного права в 2002 році // Український часопис міжнародного права. - 2002. - №4. — С.101-120.

260. Римаренко Ю. Попередження та боротьба з торгівлею жінками: нові ініціативи світового співтовариства // Вісник Академії правових наук України: Зб. наук. праць. — 2003. - №2(33) - 3 (34). - С.-

351-359.

261. Рудой К.М. Адаптація законодавства України у сфері правоохоронної діяльності до норм Європейського Союзу // Вісник Національного університету внутрішніх справ. - 2004. - №25. - С.247-252.

262. Романюк В.О. Міжнародне співробітництво в боротьбі проти незаконного обігу наркотиків (міжнародно-правові аспекти): Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / НАН України; Інститут держави і права ім. В.М.Корецького. — К., 1998. — 199с.

263. Савчук К.О. Роль академіка В.М.Корецького в дослідженні історії науки міжнародного права // Держава і право: Зб. наук. праць. Спецвипуск. – К., Дніпропетр., 2003. – С.11-15.

264. Саидов А.Х. Международное право в схемах и определениях: Учеб. пособие. – М., 2004. –349 с.

265. Сандровський К.К. Зовнішні зносини України: деякі сторінки історії // Український часопис міжнародного права. - 1995. - №1.

266. Санжаровська Т.В. Застосування норм міжнародного права в процесі захисту права дітей України на належне сімейне виховання // Держава і право: Зб. наук. праць. Спецвипуск. – К., Дніпропетр., 2003. – С.216-218.

267. Сантаян Кабирадж. Проблемы двугражданства в международном праве и практические пути их устранения: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / НАН Украины; Институт государства и права им. В.М.Корецкого {Киев}. — К., 1996. — 160с.

268. Сафаров Н.А. Универсальная юрисдикция в

механизме преследования международных преступлений // Московский журнал международного права. – 2005. - №4.

269. Сергеев Ю.В. Организационно-правовые основы деятельности международных морских организаций: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Одесская национальная юридическая академия. — О., 2000. — 196 с.

270. Сироед Т.Л. Права жертв преступлений: Международные стандарты и национальное законодательство. - Х.: Эспада, 2002. - 271 с.

271. Сироїд Т.Л. Правовий статус учасників кримінально-процесуальних відносин у міжнародному праві // Право і безпека. - 2003. - №2'4. - С.173-175.

272. Скомороха В. Окремі питання імплементації норм міжнародного права і конституційна юрисдикція України // Український часопис міжнародного права. - 2002. - №1.

273. Словарь международного права / С. Б. Бацанов, Г. К. Ефимов, В. И. Кузнецов й др. — 2-е изд., перераб. й доп. — М.: Междунар. отношения, 1986.

274. Смирнов А.М. Правовий статус жертв зловживання владою за міжнародним правом // Вісник Запорізького юридичного інституту. - 2003. - №4. - С.7-13.

275. Стешенко В.М. Оренда території в міжнародному публічному праві: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. — Х., 2001. — 196с. Сироед Т.Л. Защита жертв преступлений в международном праве:

Дис... к.ю.н: 12.00.11 / Университет внутренних дел МВД Украины. — Х., 1999. — 182 с. Талько В.Л. Міжнародно-правові форми співробітництва держав з міжнародними економічними організаціями: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Інститут законодавства Верховної Ради України. — К., 2000. — 183 с.

278. Тарасов О.В. Международные неправительственные организации в системе мирового гражданского сообщества: Дис...канд. юрид. наук: 12.00.10 / Украинская юридическая академия. — Х., 1994. — 179с.

279. Тарасюк В. Україна і Рада Європи// Право України.—1999.—№7.—С.3-4.

280. Теличкін О.О. Суб'єкти правоохоронної діяльності міжнародних місій на користь миру // Вісник Національного університету внутрішніх справ. - 2004. - №25. - С.158-161.

281. Теличкін О.О. Щодо предмета міжнародного адміністративного права (на прикладі операцій на користь миру) // Вісник Національного університету внутрішніх справ. - 2003. - №22. - С.240-243.

282. ТимченкоЛ.Д. Международное право. — Харьков, 1999.

283. Тиунов О.И. Принцип соблюдения международных обязательств. — М., 1979.

284. Тихомиров Ю.А. Право: национальное, международное, сравнительное //Государство и право. - 1999. - № 8. - С. 5-13.

285. Товт М. Міжнародно- правовий захист національних меншин в Україні та системи контролю

Ради Європи. Право України, 2001 №7 с.28.

286. Голочко О. Європейський досвід застосування ст. 6 Конвенції про захист прав і основних свобод людини у кримінальному судочинстві //Право України. – 2001. - № 6. – С. 41-44.

287. Третьяков Д. Деякі питання застосування норм міжнародних договорів в Україні // Український часопис міжнародного права. - 2002. - №3.

288. Гункин Г. И. Теория международного права. — М., 1970.

289. Гускоз Жан. Міжнародне право: Підручник: Пер. з фр.. — К. : АртЕк, 1998. — 401с.

290. Уголовная юстиция: проблемы международного сотрудничества. — М., 1995.

291. Ушаков Н. А. Проблемы теории международного права. — М., 1988.

292. Фабрициус Фриц Права человека и европейская политика: Политико-правовое положение трудящихся в Европейском сообществе.—М.: Издательство Московского университета, 1995.—175 с.

293. Фархутдинов И.З. Международное право в условиях глобализации // Право и политика. - 2003. - №8. - С.141- 149.

294. Харитонов Є., Харитонова О. Європейські правові системи: проблеми класифікації //ВАПНУ. – 2002. - № 2. – С. 3-14

295. Хауамда Галєб Ауад Мустафа. Механизм защиты прав человека в институционной системе ООН: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / НАН Украины; Институт государства и права им. В.М.Корецкого

{Київ}. — К., 1996. — 240с.

296. Цибуленко Є.М. Міжнародно-правове регулювання застосування звичайних озброєнь: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Київський ун-т ім. Тараса Шевченка. Інститут міжнародних відносин. — К., 1999. — 184с.

297. Черкес М.Ю. Міжнародне право: Підручник. (Вища освіта ХХІ століття). — К. : Знання, 2000. — 462с.

298. Черкес М.Ю. Міжнародне право: Підручник. — 2.вид., стер. — (Вища освіта ХХІ століття). — К. : Знання, 2001. — 284с.

299. Черниченко С В. Международное право: современные теоретические проблемы. М., 1993.

300. Чубарев В. Л. Елементарний курс права міжнародних договорів: Навч. Посібник. — К., 2001. — 176 с.

301. Чубарев В. Л., Мацко А. С. Україна в міжнародно-правових відносинах. Боротьба зі злочинністю та взаємна правова допомога // 36. док. — К.: Юрінком, 1996. — Кн. 1.

302. Шаллан Фарід Ібрагім. Боротьба з піратством та міжнародне морське право: аналіз становлення, розвитку та конвенційного закріплення: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / НАН України; Інститут держави і права ім. В.М.Корецького. — К., 1998. — 16с.

303. Шатіло В.А. Проблеми імплементації та чинності норм міжнародного права у національному законодавстві України // Держава і право: Зб. наук. праць. Спецвипуск. — К., Дніпропетр., 2003. — С.242-246.

304. Шахбазян К. Міжнародна співпраця держав в

сфері правового регулювання діяльності в Інтернет // Український часопис міжнародного права. - 2003. - №1. - С.70-74.

305. Шепель А.О. Інститут застережень (аналіз практики України): Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Інститут законодавства Верховної Ради України. — К., 1997. — 157с.

306. Щєкин Ю.В. Неполное членство в международных организациях: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Национальная юридическая академия Украины им. Ярослава Мудрого. — Х., 1999. — 161с.

307. Шибаева Е.А. Право международных организаций. М., 1986.

308. Шинкарецкая Г.Г. Международная судебная процедура. - М., 1992. - 269с.

309. Шинкарецкая Г.Г. Международное право: Практикум. - М.: Инст госуд и права РАН, 2003. - 251с.

310. Шкумбатюк К. Гармонізація законодавства України про громадянство з міжнародним правом у контексті європейської інтеграції //Вісник Української Академії державного управління при Президентові України. — 2000. — № 2.

311. Шкуратенко О. Міжнародне визнання України через виборювання права членства в ООН. Право України, 2001 №12 с.142.

312. Шутак И. Д. Теория и практика оговорок в праве: система понятий: Терминологическое слов. - СПб.: Алетей, 1999. - 202 с.

313. Энтин М. Л. Международные судебные учреждения. - М., 1984.

314. Эрделевский А. М. Обращение в Европейский суд.—М.: Юристъ, 1999.—158с.

315. Юридична енциклопедія: У 6 т. / Редкол.: Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) та ін. — К.: Укр. енцикл., 1998. — Т. 1; 1999. — Т. 2.

316. Ярмакі В.Х. Міжнародне гуманітарне право, що застосовується в період збройних конфліктів та імплементація його Україною: Автореф. дис... юрид. наук: 12.00.11 / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. — Х., 2003. — 19с.

317. Dictionary of Law. 3-rd Ed. – Oxford: Oxford University Press, 1994. – 1034p.

318. Unated Nations Declaration and International Convention on the Elimination of AU Forms of Racial Discrimination // Published by the United Nations Department of Information / Dpi (858) Rev/ 1/ HR — June 1997-97-13062-15 m.

319. Unated Nations civilian Police: Handbook. — 2000.

Офіційні веб-сайти міжнародних установ та організацій

1. **United Nations official homepage** [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт .- Режим доступу: <http://www.un.org/>
2. **Міжнародний суд** [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт .- Режим доступу: <http://www.icj-cij.org>
3. **Міжнародний кримінальний суд** [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт .- Режим доступу:

http://www.icc-cpi.int/en_menus/icc/Pages/default.aspx

4. **Міжнародний кримінальний трибунал для колишньої Югославії** [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт .- Режим доступу: <http://www.icty.org/>
5. **Міжнародний кримінальний трибунал для Руанди** [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт .- Режим доступу: <http://www.unictt.org/>
6. **Офіційний сайт Інтерполу** [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт .- Режим доступу: <http://www.interpol.int/>
7. **Міжнародний Комітет Червоного Хреста** [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт .- Режим доступу: <http://www.icrc.org/eng/>
8. **Amnesty International** [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт .- Режим доступу: <http://www.amnesty.org/>
9. **Human Rights Watch** [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт .- Режим доступу: <http://www.hrw.org/>